

orätt, skada. *G. sig skada. Hvad kan man g. mig? G. någon tjänster, vädlingar. Det gör mig lika mycket, är mig fullkomligt likgiltigt. Hvad gör det mig? det är mig likgiltigt. Brukas stundom i samma mening som: tillfoga ondt, t. ex.: Hvad har jag gjort dig? Man skall ej g. dig något. — 5) Företaga. Hvad är att g.? Hvad skulle jag g.? Det är ej annat att g., det är ingen annan rät. Hvad du gör, så tig, så kom. Hvad skall jag g. med det? hvad skall det tjena mig till? Hvad skall jag g. med honom? hvad skall jag företaga, huru skall jag bete mig med honom? Låta g. sig, vara verkställbar, möjlig, t. ex.: Det låter ej g. sig att få fatt på honom. — 6) (neutralt) Handla (i moralisk mening), förfara, förhålla sig, bete sig, ställa sig. *G. efter ens vilja. G. en emot, handla mot ens önskan, vilja, befallning, bryta emot någon. G. emot lag, befallning. Jag skall g. med honom, som han gör med mig, jag skall behandla honom, som han behandlar mig. Så gör man med barn. Man gör med honom, som man vill. Hur skall man nu g.? Han gjorde bättre i allt t. Jag skall g., som om jag varit närvarande. — 7) Syssla, utträta, förrätta, arbeta. Säges i fråga om göromål, affärer, o. d. *Ge en att g., ge arbete, sätta göromål före; förorsaka mycken möda, mycket bryderi, många svårigheter. Lemna mig, jag har att g., jag har göromål. Ha mycket att g., vara mycket sysselsatt. Jag har att g. hemma. Han fick intet att g. Jag har helt annat att g., än att roa mig. Jag har litet att g. i staden. Han skall nog få att g., få sysselsättning. Han får mycket att g., om han skall hinna dit, det skall icke gå så lätt för honom att hinna dit. Den, som skall narra honom, får mycket att g., han är icke lätt att narra. (Talesätt) Han hade inte der att g., han hade icke behöft att blanda sig deri. Hvad skulle jag g. här? hvarföre kom jag hit? det var onödigt, illa, en olycka, att jag kom hit. Hafva att g. med någon, hafva affärer, vara i något slags beröring med någon. Jag vill icke ha att g. med honom. Han är ledsam, svår att ha att g. med. Ha haft att g. med en kvinna, haft samlag med henne. Jag hade mycket att g. med honom, innan han lät öfvertala sig, jag hade mycken svårighet att öfvertala honom. Ha att g. med något, hafva befallning dermed. Jag har intet att g. dermed, det angår, rör, vidkommer mig icke. Hvad har jag att g. dermed? hvad bekymrar det mig? det bryr jag mig icke om. Det har intet att g. med ämnet, det hör icke till ämnet, saken. Hvad har ni att g. med det? hvad rör, angår det er? — 8) Vinna, förvärfva, förskaffa sig. *G. en stor lycka. G. sig penningar. G. sig goda inkomster. G. sig vänner. G. sig ett namn. — 9) Iakttaga, verkställa (pligt, bud, befallning). *G. hvad Gud befallt. G. Guds vilja. G. sin pligt, sin skyldighet. — Syn. Uppfylla, Fullgöra. — 10) Gifva person eller sak en viss egenskap, försätta dem i ett visst tillstånd. *G. någon glad, fattig, rik. G. en sak värre, än den är. G. sig älskad, hatad. G. sig känd för något. G. sig till prest, katolik, mohamedan. G. sig till chef för ett parti. G. fri, lös, se Befria, Lossa. — G. af, från, försätta från ett tillstånd i ett annat, t. ex.: Hvad skall ni g. af er son? Man vill g. en guvernant af henne. Från simpel soldat gjorde man honom till löjtnant. Man har af den fordnade teatern gjort en balsal.******

*G. narr af någon; se Narr. (Lågt) G. med barn, göra hafvande. — G. till, laga, verka derhän, att någon eller något blir försatt i ett annat tillstånd. G. en gesäll till mästare. G. någon till sin arvinge. G. mjölk till ost. Han gjorde sig till deras medbrottsling. — G. till betyder äfv.: falskeligen antaga eller utspida, att någon är det eller det, t. ex.: Man gör henne till fröken. Man gör honom till adelsman. — 11) Säga, påstå, utgifva något om person eller sak. Man gör honom rik, fastän han är fattig. Han gör sig mera sjuk, än han är. G. någon äldre, än han är. — 12) Vara af vikt, af betydighet, betydja. Det gör ingenting, om det dröjer. Det gör icke (ingenting) till saken, om det är varmt eller kallt. Hvad gör det? Jo, det gör mycket, ganska mycket till saken. — 15) G. säges om två eller flera saker, som genom sin förening, sammanfogning bilda, utgöra ett helt, en enda sak. Två och två gör fyra. Två gånger tre gör sex. Alla dessa summor g. tillsammans så och så mycket. De egenskaper, som g. en stor man. Brukas äfven i räkning, för att beteckna, huru mycket en viss myckenhet af en sak, beräknad efter ett visst pris, belöper sig till, utgör i penningar, t. ex.: 2 alnar tyg å 2 r:dr gör 4 r:dr. — 14) Med omedelbart följande verb i finit modus, företrädt af konjunktionen att, förekommer G. stundom, och betyder då: verka, vara orsak till. Ett medikament, som gör, att man får svettas. Detta gjorde, att det blef ingenting af alltsammans. — 15) G. användes ofta relativt, i st. f. andra verber, hvilkas bemärkelser det då antager. Han älskar nu icke spel så mycket, som han gjort förr. Hon dansar bättre, än hon någonsin gjort. Har du slutat ditt arbete? Ja, det har jag gjort. — 16) (neutralt, i dagligt tal) Förrätta sitt tarf. Barnet har gjort i blöjan, i vaggan, på golfvet. Gossen har gjort i byxorna. G. under sig, i sängen. — 17) Impersonellt säges i dagligt tal: Det gör så, för att uttrycka ett jakande, bekräftande af hvad någon förut gjort. — 18) G. brukas för öfrigt i några talesätt och ingår i åtskilliga förbindelser med partiklar, hvilka icke gerna kunna hänföras till någon af föregående bemärkelser. *G. sig ett falskt hopp, hoppas utan skäl. G. sig en ära af något, räkna sig det till ära. G. uf: använda, göra bruk af; lägga, ställa, gifva viss plats, t. ex.: Hvad skola vi g. af honom? hvad skola vi använda honom till? Jag vet ej, hvar jag skall g. af det. Han vet ej, hvar han skall g. af sig, hvart han skall taga vägen. — G. mycket af någon, sätta mycket värde på, mycket berömma. — G. uf med: a) Döda, taga lifvet af, t. ex.: G. af med någon. G. af med sig. — b) Göra ända på, förslösa, t. ex.: Han har gjort af med mycket penningar på nöjen. — c) Befria, t. ex.: Jag skall g. honom af med den plågan. G. sig af med, befria sig ifrån, t. ex.: G. sig af med ett påhäng. — G. an land (sjö), komma i sigte af land. — G. fast, se Fastgöra. — G. med, kunna använda, hafva nytta af, behöfva, t. ex.: Jag gör inte med de der sakerna. Han gör inte med penningar. Hvad skall ni g. med det? — G. ned, se Nedgöra. — G. sig till: gifva sig en viss betydighet; äfv. gifva sig min af att vara något, som man icke är, t. ex.: blygsam, sedesam, återhållsam, o. s. v.; äfv. antaga en konstlad hållning, ton, konstlad skick, o. s. v.; äfv. visa sig bestämd, vara beskäftig,**